

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/19/2018
Identifikačné číslo spisu: 3117211026
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3117211026.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: Ľ. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., Y. O. XXX/X, v konaní zastúpeného opatrovníčkou G. X., bytom O., Y. O. XXX/X, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 10, Bratislava o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11. mája 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 14Sa/8/2017-58 zo dňa 05. februára 2018 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom, č. k. 14Sa/8/2017-58 zo dňa 05.02.2018, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.05.2017, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie a potvrdené prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.02.2017 vo veci zvýšenia invalidného dôchodku.

2. Z administratívneho spisu vyplynulo, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 18Sd/25/2016-32 zo dňa 28.11.2016, bolo zrušené rozhodnutie žalovaného zo dňa 14.03.2016 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V rámci realizácie rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Levice, dňa 23.01.2017 zhodnotil zdravotný stav žalobcu a uznal ho invalidným odo dňa 18.12.2015 so 60 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj len „miera poklesu“) pre paranoidnú schizofréniu (50 %) a ostatné pridružené ochorenia, poruchu zraku (10 %). Na podklade uvedeného posudku Sociálna poisťovňa, ústredie, dňa 23.02.2017 rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), priznala od 18.12.2015 invalidný dôchodok v sume 161,90 eur mesačne, ktorý mu bol následne zvýšený od 01.01.2016 na sumu 162,90 eur mesačne a od 01.01.2017 na sumu 166,90 eur.

3. Žalobca nesúhlasil s určenou mierou poklesu. Požadoval priznanie „plného“ invalidného dôchodku. Poukazoval na to, že trpí schizofréniou, ktorú mu potvrdili viacerí lekári. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že schizofrénia bola žalobcovi jednoznačne určená ako podstatné a najzávažnejšie ochorenie, ktoré má vplyv na pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou osobou. Prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný v napadnutom rozhodnutí určili ťažkú formu schizofrénie ako hlavnú príčinu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu žalobcu. Žalovaný taktiež uviedol jej zákonnú kategorizáciu ako aj percentuálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá bola určená na spodnej hranici v rámci zákonom stanoveného percentuálneho rozpätia.

4. Žalovaný podľa krajského súdu jasne a zrozumiteľne uviedol, prečo stanovil dolnú hranicu percentuálneho rozpätia miery poklesu, keď konštatoval, že tak urobil vzhľadom na anamnestické údaje poskytované subjektívne, ako aj predložené psychiatrické a psychologické, odborné, lekárske nálezy, kde sú síce uvádzané poruchy vnímania v zmysle sluchových a vizuálnych halucinácií, ale prísediaci odborný lekár - psychiater nezistil známky nasvedčujúce defektu osobnosti pri schizofrénii, pričom žalobca neuvádzal, že by u neho boli takéto známky zistené. Závažnosť duševného ochorenia žalobcu bola preskúmaná aj prizvaným odborným lekárom, špecialistom z odboru psychiatrie, ktorý ustálil podstatné skutočnosti ohľadne zdravotného stavu žalobcu, ktoré boli následne podkladom pre rozhodovanie správneho orgánu pri určovaní konkrétnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu. Žalovaný sa následne zaoberal aj všetkými ostatnými žalobcovými zdravotnými postihnutiami a ochoreniami ako tupozrakosť ľavého oka a iné diagnózy žalobcu (panická porucha, mentálna subnorma, depresívna porucha), za ktoré mu v zmysle § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšil stanovenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %.

5. Krajský súd ďalej uviedol, že lekárske správy predkladané žalobcom v priebehu súdneho konania sa zhodne týkali iba týchto ostatných žalobcových ochorení, a teda na stanovenie celkovej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nemohli mať vplyv, keďže žalobcovi bolo priznané maximálne zákonom povolené zvýšenie miery poklesu za ostatné ochorenia, teda 10 %.

6. Krajský súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci príslušní posudkoví lekári dostatočne posúdili zdravotný stav žalobcu, podané posudky sú komplexné, po medicínskej stránke riadne a logicky zdôvodnené, vzájomne si neodporujú a nie sú zistené diskrepancie medzi závermi posudkových komisií a diagnózami odborných lekárov, ktoré boli vyslovené v lekárskejších správach, ktoré žalobca správnym orgánom predložil. Posudkoví lekári zohľadnili všetky žalobcom udávané zdravotné ťažkosti, ako aj odborné lekárske správy. Zhodne dospeli k záveru ohľadne rozhodujúceho ochorenia žalobcu a zvýšenia percentuálnej miery poklesu o 10 % za iné zdravotné postihnutia. Správne orgány teda postupovali v súlade so zákonom, na základe predloženej zdravotnej dokumentácie dostatočne zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili. Predložené nové dôkazy (správy urologického, resp. otorinolaryngologického vyšetrenia) nespochybnili správnosť záverov správnych orgánov, pretože tieto ochorenia nepredstavujú základné, najzávažnejšie ochorenie (čo netvrdil ani samotný žalobca) a za ostatné ochorenia bolo už žalobcovi priznané maximálne možné navýšenie. Krajský súd záverom uviedol, že na zákonnosť rozhodnutia žalovanej nemá vplyv ani subjektívne vnímanie nedostatočnej výšky určeného invalidného dôchodku žalobcom ani celkovo nepriaznivá ekonomická situácia rodiny žalobcu. Žalobu podľa § 190 zákona č. 162/2015 Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol.

7. Voči rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal žalobca kasačnú sťažnosť, označenú ako odvolanie, v ktorej uviedol, že nesúhlasí s rozhodnutím správneho súdu, pretože jeho stav je zlý, zhoršuje sa, čo môže preukázať zdravotná dokumentácia ošetrojúcej lekárky.

8. Žalovaný sa k podaniu žalobcu nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj najvyšší súd alebo kasačný súd) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je

dôvodná.

10. Z obsahu administratívneho spisu mal kasačný súd preukázané, že žalobca bol od 20.03.2006 uznaný za invalidného, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 %. Podaním zo dňa 18.12.2015 požiadal o prehodnotenie zdravotného stavu a zvýšenie sumy invalidného dôchodku. Dňa 17.02.2016 sa uskutočnilo posúdenie zdravotného stavu sťažovateľa, v rámci ktorého bolo zistené, že je liečený neurológom pre bolesti krčnej chrbtice, boli zistené zvýšené hodnoty krvného tlaku a cholesterolu, od roku 2005 je v sledovaní liečený psychiatrom. Od detstva nevidí na ľavé oko, je v sledovaní očnou ambulanciou pre poruchu zraku. Boli predložené lekárske správy z odborných vyšetrení psychiatra v čase od 27.05.2013 do 15.12.2015, psychologického vyšetrenia zo dňa 02.02.2016, očného vyšetrenia zo dňa 20.05.2014 a 20.03.2015, RTG zo dňa 09.02.2015. V zmysle Lekárskej správy posudkového lekára a Odborného posudku o invalidite zo dňa 17.02.2016 bol sťažovateľ uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50 %. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo určené ťažké, dlhotrvajúce, liečeniu vzdorujúce formy, trvale poškodzujúce zrakové funkcie podľa kapitoly VII., odd. A, položka 11.3, písm. a/, pri ktorom bola určená miera funkčnej poruchy 40 %. Ako iné zdravotné postihnutie boli zohľadnené poruchy nálad, manické, depresívne, a to podľa kapitoly V., položka 3, písm. a/, Prílohy č. 3, zákona č. 461/2003 Z. z.. Dňa 14.03.2016 vydala žalovaná rozhodnutie, ktorým žalobcovi zvýšila od 18.12.2015 invalidný dôchodok na 135,30 eur mesačne. Zároveň bol od 01.01.2016 jeho invalidný dôchodok zvýšený na sumu 136,30 eur mesačne. Predmetné rozhodnutie bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 18Sd/25/2016-32 zo dňa 28.11.2016. Krajský súd v uvedenom rozsudku poukázal na psychiatrické správy, z ktorých vyplýva stredne ťažká mentálna retardácia sťažovateľa - IQ 58, ktorý nevie spočítať, násobiť, vie sa podpísať, pričom pri tomto ochorení podľa prílohy č. 4, kapitola V., položka 6, písm. a/ v pásme IQ 50 - 69 prislúcha miera poklesu rozmedzí 40 - 60 %. Posudkový lekár vyslovil úvahu o možnom účelovom správaní navrhovateľa, nevysporiadal sa však so skutočnosťou, že sa na psychiatrii lieči od detstva a odborná lekárka, MUDr. D. J. dospela k záveru, že navrhovateľ trpí ochorením Schizofrénia paranoides cum defecto pri stredne mentálnej retardácii, rekurentnou depresívnou poruchou pri MR, vyžadujúcou opateru inou osobou s poklesom pracovného potenciálu. Uvedený lekársky záver odporkyňa po odbornej stránke nespochybnila, ale ani nezohľadnila.

11. Dňa 23.01.2017 bola posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Levice spracovaná lekárska správa a Odborný posudok o invalidite, ktorý vychádzal z lekárskeho správ MUDr. D. J. ako i z dokladov preukazujúcich ťažkú slabozrakosť ľavého oka, astigmatizmus a ľahkú tupozrakosť pravého oka posudzovanej osoby. Posudkový lekár priznal sťažovateľovi mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % pri rozhodujúcom zdravotnom postihnutí, zaradeným do kapitoly V., položka, písm. b/ (paranoidná schizofrénia). Dolnú hranicu rozpätia posudkový lekár určil vzhľadom k stupňu závažnosti choroby; keďže nie sú dokumentované objektivizované poruchy chovania, nebola potrebná napr. zmena liečby, a psychiatrom ani psychologom nie sú dokumentované postpsychické zmeny osobnosti. Za na ostatné ochorenia navýšil percentuálnu mieru poklesu schopnosti zárobkovej činnosti o 10 %. Výsledná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sťažovateľom bola určená na 60 %. Posudkový lekár popísal priebeh osobného vyšetrenia, pričom konštatoval, že z dôvodu nespôlpráce počas vyšetrenia psychiatrickou, keď odpovede na otázky za sťažovateľa podávala jeho matka, je spochybnená závažná mentálna retardácia, či závažná psychotická symptomatológia. Údajné psychotické príznaky - poruchy vnímania verbalizoval bez emócií, zneli skôr naučene ako zo strachu. Po časovom odstupe však komunikoval aktívne s posudkovým lekárom, je pritom zrejme mentálna subnorma, ale vo svojich problémoch sa orientuje aktívne a až erudovane. Psychomotorické tempo bolo primerané, neboli prítomné žiadne telesné poškodenia. Vyšetrenie vykonal bez prítomnosti matky, nebolo možné jeho stav hodnotiť ako ťažkú duševnú poruchu, keďže na toto tvrdenie neexistujú žiadne dôkazy. Vyšetrenia boli negatívne ovplyvnené účelovosťou, čo konštatovala aj vyšetrujúca lekárka, a to opakovane. V danom prípade je logické odporúčenie na diagnostickú hospitalizáciu sťažovateľa pre prítomné diagnostické rozpaky. Posudzovaný absolútne odmietal diagnostickú hospitalizáciu, ktorá by vyriešila viac sporných otázok a ozrejmila by závažnosť mentálneho deficitu, prítomnosť typov a aj závažnosti duševnej choroby alebo poruchy. Diagnostická hospitalizácia bez zásahov okolia by bola v prospech posudzovaného, pričom posudzovaný sa opakovane odmietal podrobiť predmetnému

vyšetreniu. Posudkový lekár vo svojej správe podrobne odôvodnil všetky dôvody, ktoré ovplyvnili určenie miery pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

12. K obdobným záverom dospel aj posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne v posudku zo 04.05.2017, keď zdôraznil, že posledný psychiatrický nález z 26.11.2016 napriek záveru o paranoidnej schizofrénii obsahuje záznam o terapii iba Xanaxom, a nie terapiou, ktorá by zodpovedala psychotickej schizofrénnej symptomatike - nie je však vylúčené, že potrebnú terapiu žalobca užíva.

13. Dňa 23.02.2017 žalovaná vydala prvostupňové rozhodnutie, ktorým sťažovateľovi zvýšila od 18.12.2015 sumu invalidného dôchodku na 161, 90 eur mesačne, ktorý bol od 01.01.2016 zvýšený na sumu 162,90 eur mesačne a od 01.01.2017 na sumu 166,90 eur mesačne. Podkladom pre rozhodnutie bol vyššie citovaný Odborný posudok o invalidite zo dňa 23.01.2017. O odvolaní voči predmetnému prvostupňovému rozhodnutiu rozhodla žalovaná preskúmaným rozhodnutím č. 741 017 7137 0 zo dňa 11.05.2017.

14. Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je podstatnou otázkou vplyvu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Posudkoví lekári, ktorí vyhotovili posudky pred vydaním prvostupňového rozhodnutia žalovanej, ako aj po podaní opravného prostriedku, postupovali v súlade so zákonom. V posudkoch zohľadnili zdravotné ťažkosti sťažovateľa a objektívne nálezy v danom čase relevantných odborných lekárskejších vyšetrení a konštatovali, že sťažovateľ je pravidelne kontrolovaný psychiatrom. Odborných vyšetrení sa zúčastňoval za prítomnosti matky, ktorá podávala vysvetlenia o stave syna. Charakter najzávažnejšieho ochorenia možno spoľahlivo posúdiť len diagnostickou hospitalizáciou a dlhodobým pozorovaním. Sám žalobca však odmietnutím navrhovaného vyšetrenia zabránil, aby boli odstránené rozpory medzi popisovanými ťažkosťami a stavom určeným odbornými lekármi a posudkovými lekármi žalovanej.

15. Aj kasačný súd dospel k záveru, že posudkoví lekári žalovanej zvýšili sťažovateľovi mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s prihliadnutím na najzávažnejšie ochorenie podľa kapitoly V., položka 2 písm. b/ Prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., na 50 % a táto bola navýšená o 10 %, v súlade s § 71 ods. 8 zákona. V konaní bolo preukázané, že sťažovateľ vykonával zárobkovú činnosť na dohodu do 31.12.2015, pričom neumožnil vykonať vyšetrenia v takom rozsahu, ktoré by preukázali, že nie je schopný vykonávať žiadnu primeranú prácu. Žalovaná svojím rozhodnutím zvýšila sťažovateľovi invalidný dôchodok s prihliadnutím na objektívne zistený zdravotný stav. Pre priznanie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť neboli zo strany sťažovateľa predložené žiadne relevantné podklady, resp. odmietol ich realizáciu a sám sa tak zbavil možnosti preukázať svoje tvrdenie o vyššej miere poklesu.

16. Kasačný súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

17. Záverom je potrebné poznamenať, že v prípade zmeny alebo zhoršenia zdravotného stavu, si môže sťažovateľ podať novú žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku, spolu s aktuálnymi lekárskejšími správami mapujúcimi vývoj jeho ochorenia, na základe ktorých bude miera invalidity opätovne posudzovaná.

18. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojitosti s § 167 ods. 1 SSP a neúspešnému sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e príпустný opravný prostriedok.